

Sygn. akt V CSK 411/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa S. S.

przeciwko Z. K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 stycznia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 27 stycznia 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powód we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. to jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Zagadnienie prawne ujął w zapytaniu „czy jest wyłączone obniżenie należności z tytułu zachowku na podstawie art. 5 k.c. z powodu zachowania uprawnionego do zachowku w stosunku do spadkodawcy, uwarunkowanego przyczynami niezależnymi od uprawnionego, np. znaczną odległością od miejsca zamieszkania obu osób albo konfliktem rodzinnym, którego uprawniony nie był stroną ?”

Uszło uwagi skarżącego, że z art. 398⁴ § 2 k.p.c. wynika obowiązek zamieszczenia w skardze kasacyjnej nie tylko wniosku o jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania, ale nadto obowiązek jego uzasadnienia to jest uzasadnienia wskazującego, że wymienione przez skarżącego przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w sprawie wystąpiły. Cel wymagania przewidzianego w tym przepisie, a jest nim przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c., tylko one, bowiem stanowią podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy na tych jedynie przesłankach może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy na etapie tzw. przedsądu nie bada podstaw kasacyjnych.

Uzasadnienie zawarte w skardze kasacyjnej powoda jest jednocześnie uzasadnieniem przesłanek i podstaw kasacyjnych. Nie pozwala to ocenić, który fragment tego uzasadnienia odnosi się do przesłanek, a który do podstaw

kasacyjnych. Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego dokonywanie szczegółowej analizy obszernego uzasadnienia dla oddzielania tych uzasadnień i poszukiwania w nich argumentacji właściwej dla każdego z tych elementów skargi kasacyjnej. Przesłanki (art. 398⁹ § 1 k.p.c.) i podstawy kasacyjne (art. 398³ § 1 k.p.c.) pełnią różne funkcje i nie podlegają łącznemu badaniu, ale badaniu rozłącznemu, na różnych etapach postępowania kasacyjnego, jakkolwiek nie można wykluczyć, że w obu wypadkach argumentacja może być zbieżna.

Skarżący formułując, zatem zagadnienie prawne, jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, miał obowiązek w jej uzasadnieniu przedstawić wyczerpującą argumentację prawną, co obejmuje nie tylko orzecznictwo, ale i poglądy doktryny a także pogląd własny skarżącego stojący w kontrze do stanowiska zajętego przez sądy, czego w ogóle nie uczynił. Dodać można, że kwestionowany przez skarżącego pogląd o dopuszczalności obniżenia zachowku nie tylko z uwagi na relację uprawniony - zobowiązany, ale i z uwagi na relację, w jakiej uprawniony pozostawał ze spadkodawcą, nie jest poglądem odosobnionym ani w doktrynie ani w orzecznictwie, czego wyrazem jest powołane przez skarżącego rozstrzygnięcie zawarte w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r. V CSK 625/17 (OSNC z 2017 r., z. 4, poz. 45). W badanej sprawie Sady ustaliły i oceniły nie tylko materialną i życiową obu stron, wskazując, że sytuacja wykształconego, mieszkającego i pracującego za granicą powoda jest korzystniejsza niż pozwanego ale i szczegółowo rozważyły stosunki skarżącego i spadkodawczyni - jego babki. Skarżący przez całe swoje życie, również dorosłe, nie podjął żadnej próby nawiązania z nią kontaktu, czy to osobistego czy też w innej formie, przy czym zamieszkiwanie za granicą nie przeszkodziło mu w przyjazdach do Polski i odwiedzaniu babki ze strony matki. Zaniechanie wszelkich kontaktów przesądza o zaniedbaniu obowiązków rodzinnych i to w sytuacji, gdy babka, z uwagi na wiek, wymagała pomocy, co zbliża takie uporczywe zaniechanie do zaniechań objętych art. 1008 pkt 3 k.c. i ich ocenę lokuje w płaszczyźnie nadużycia prawa podmiotowego, jakim jest prawo do całości zachowku.

Brak też było podstaw do przyjęcia, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wskazał czy chodzi o taką kwalifikację z uwagi na przyczyny,

dla których doszło do obniżenia zachowku czy też z uwagi na jego istotne obniżenie, do poziomu $\frac{1}{4}$ części zachowku należnego. Każda z tych przyczyn wymagała uargumentowania, przy czym, z punktu widzenia przyczyny pierwszej, skoro jej dotyczyło zagadnienie prawne, to jednocześnie nie można było mówić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Jeżeli wątpliwość skarżącego, co do zgodności z prawem wywołało istotne obniżenie zachowku, miał on obowiązek stanowisko swoje uzasadnić, co, jak już wskazano, nie nastąpiło.

Z przedstawionych przyczyn orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804) ze zmianą wynikającą z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1667).

aw

jw